

Visokost valov se ravna po moči pritiskalnega vetra itd. Gotovo je, da bi se tu bolje prilegal particip: pritiskajočega vetra. Jaz mislim, da bi pred 15 leti nihče ne bil takó zapisal.

Ako nam je danes sestavljati cerkvene izraze, stavim, da bi napisali: sv. rešilno telo namesto: rešnje, prosilni dnevi namesto *prošnji*, *molilne* bukve namesto: molitvene itd. Čas je, da bi se tacega pisanja malo naveličali. Držimo se rajši bodi participov, ker jim je mesto, bodi drugih krajših pridevnikov, na pr. pogubivni greh namesto pogubilni, dopovedni način namesto dopovedovalni, priporočno pismo namesto priporočilno, preporodna ali prerodna moč namesto prerodilna itd. —

Dostavek k 4. Kjerkoli nam je moči iz tuje besede, ki se ne končava na -ika, -ik, narediti drugačen krajši adjektiv, ogibajmo se nelepe oblike: ičen; pišimo torej zlasti kakor Hrvatje: akcesorni, meritorni, provizorni, sekundarni itd. Končnica -ičen bi tukaj bila samo na nemški: *isch oppta*.

Politične stvari.

Kakošne občine so boljše: velike ali majhne?

V zadnjem listu „Novic“ smo brali, da sl. deželni odbor Kranjski je sklenil o prihodnjem deželnem zboru sklicati skupščino, ki naj se posvetuje o predlogu: členji naših občin (sosesk ali srenj). V dolžnost si štejem, možem, ki bodo v tej skupščini imeli besedo, iz „političnega katekizma za Slovence“ povedati, kaj je misel velike večine naših deželanov. Prosim tedaj, da berete in prevdarite njegove nasvete!

1. Kaj je občina (srenja, soseska)?

Občina je zapopadek vseh ljudi, krajev in zemljišč, ki so združeni v eno večjo ali manjšo družbo in stojé pod enim glavarjem.

2. Ali so v Avstriji take občine?

So in sicer trojne vrste. So katasterske, cerkvene in politične občine. Katasterska občina je zapopadek vseh ljudi, krajev in zemljišč, ki so jih nekdanji merjevci v eno celoto zmerili in združili pa tudi posebej imenovali. Katasterskim občinam pravimo tudi davkovske občine (*Steuergemeinden*).

Cerkvena občina je zapopadek vseh ljudi, krajev in zemljišč, ki spadajo pod eno in isto faro.

Politična občina je zapopadek vseh ljudi, krajev in zemljišč, ki so se po posebni postavi združili v eno in isto občino. Politična občina toraj obsega eno, dve ali pa še več katasterskih in cerkvenih občin. Cerkvena občina spada včasih v 2, 3, 4 ali še celo več katasterskih občin, nasproti pa tudi katasterska občina šteje eno, 2, 3 ali še več cerkvenih občin.

3. Kakošne občine naj bi se osnovali: velike ali majhne?

Veliko modrejše in boljše je osnovati majhne občine.

Sedanja občinska postava, katero nam je načrtal centralistični in birokratični državni zbor in katero so nam skovali deželni zbori, prenapredila se bode gotovo na več krajih. Zatoraj na njo ne gledamo, in le povemo, kako si mislimo in želimo občine po svoji pameti in svojem srcu.

4. Zakaj so majhne občine boljše kakor velike?

Majhne občine obsegajo manj svetá in napravljajo manj opravil. Ako je predstojnik ali župan le količkaj

pameten, izučen in priden, stori vsa občinska opravila lahko sam in ni mu nič treba nobenega pisarja. Tako se prihrani občini veliko denarja in — kar je skorej še več vredno — ostane župan sam gospodar in ni podložen ali hlapec prevzetnega pisarja.

Dalje ni treba ljudem daljnih potov narejati, ker jim je župan, rekel bi, pred durmi.

Tudi ne bode toliko preprirov, jeze in pravd, če ne bode takih vasi in far v eno občino združenih, ki imajo razne interese, ki se morebiti pravdajo in nimajo srca drug do drugega.

In slednjič se po tem potu mora širiti politična omika. Če se namreč napravi več občin, navstane tudi več občinskih županov in svetovalcev, kateri so prisiljeni brati in učiti se, da ne bodo pri očitnih sejah zijal prodajali.

5. Kako velike naj pa bodo naše občine?

K večjemu tako velike, kakor so fare. Vsaka fara naj bode tudi ena občina. Dosedaj so se napravljale občine po katasterskih občinah, od katerih pa velika večina vseh prebivalcev še besedice ne vé. In vendar je občina le ena celota, in med prebivalci je treba neke zveze, ki ljudi veže v eno celoto. Ta zveza je pale cerkev, šola, bolnišnica, siromašnica, — ne pa katasterska občina, katere malokdo pozná. Slovenci, tišcite na to, da dobote cerkvene občine! V cerkev zahajate vsaj vsako nedeljo in po božji službi se lahko napové in opravi občinska seja; — veliko manj bote imeli potov, preprirov in sitnost: — ne bo treba toliko dopisovanja na razne kraje (marsikater fajmošter in župan zdaj pošiljata svoja pisma na 3—4 kraje, kar po tem vse odpade), in slednjič ne bode toliko težav in dela pri računih. Zatoraj občine po farah, ali pa — če se tako še bolje kaže — po zvonu! Kar pod en zvon spada, to naj je tudi ena občina.

Mnogovrstne novice.

* *Štajarsko tržno društvo za vino v Mariboru* se je v glavnem zboru 14. dne marca prostovoljno razdružilo.

* *V Brežicah* na Štajarskem namerava vlada ustanoviti realno gimnazijo. — Da slovenska ne bode pod sedanjim ministerstvom, pričajo nam žalostne skušnje na gimnazijah Kranjskih.

* *V Kozjem* se snuje podružnica kmetijske družbe Štajarske za okraj Kozjanski. Naj bi umni gospodarji po vsi svoji moči pripomogli, da se kmalu ustanovi prepotrebna podružnica!

* *Družba sv. Mohora* za izdavanje knjig ljudstvu našemu za poduk in kratek čas potrebnih, šteje letos nad 25.000 družbenikov. Res velikanska družba!

Kratkočasna drobtinica.

Od kodi letošnja huda zima?

(J. L.)

Jernej. Kaj misliš, Joža, odkodi se je vendar pri-tepla letošnja zima, ker je že ni ne konca ne kraja?

Jože. Sam Bog vedi to! dozdeva se mi pa vendar, da so jo nam prinesli tisti glasoviti „nordpohlfahrerji“ iz Franc Jožefove dežele za „štruco“; ali pa so jej bili ti popotniki tam gori tako všeč, da je prostovoljno za njimi pritrpala, zdaj pa ne zna več sama nazaj domu.

Jernej. Saj imaš res prav, da mora kaj posebnega biti, da je letos še celó sv. Matija tako na sramoti